

“Mai no hauria de ser necessari renegar de Déu per poder gaudir dels propis drets”

Benet XVI en el seu viatge als Estats Units va visitar la seu de les Nacions Unides on va pronunciar un discurs que començà amb paraules de Joan Pau II: “l'Organització hauria de ser “centre moral, en el qual totes les nacions del món se sentin com a casa, desenvolupant la consciència comuna de ser, per així dir, una ‘família de nacions’”.

23/04/2008

Nova York, divendres 18 d'abril de
2008

TROBADA AMB ELS MEMBRES DE
L'ASSEMBLEA GENERAL DE LES
NACIONS UNIDES

DISCURS DE SA SANTEDAT BENET
XVI (text íntegre)

Senyor President,

Senyores i Senyors,

En començar la meva intervenció en
aquesta Assemblea, desitjo en primer
lloc expressar-li a vostè, Senyor
President, la meva sincera gratitud
per les seves amables paraules. Vull
agrair també al Secretari General, el
senyor Ban Ki-moon, la seva invitació
a visitar la seu central de
l'Organització i per la cordial

benvinguda. Saludo els ambaixadors i els diplomàtics dels Estats

Membres, així com tots els presents: a través de vostès, saludo els pobles que representen aquí. Ells esperen d'aquesta Institució que porti endavant la inspiració que va conduir a la seva fundació, la de ser un «centre que harmonitzi els esforços de les nacions per aconseguir els fins comuns», de la pau i el desenvolupament (cf. Carta de les Nacions Unides, art. 1.2-1.4). Com va dir el papa Joan Pau II el 1995, l'Organització hauria de ser “centre moral, en el qual totes les nacions del món se sentin com a casa, desenvolupant la consciència comuna de ser, per així dir, una ‘família de nacions’” (Discurs davant l'Assemblea General de les Nacions Unides, Nova York, 5 d'octubre de 1995, 14).

A través de les Nacions Unides, els Estats han establert objectius

universals que, encara que no coincideixin amb el bé comú total de la família humana, representen sens dubte una part fonamental d'aquest mateix bé. Els principis fundacionals de l'Organització –el desig de la pau, la cerca de la justícia, el respecte de la dignitat de la persona, la cooperació i l'assistència humanitària– expressen les aspiracions justes de l'esperit humà i constitueixen els ideals que haurien d'estar subjacents en les relacions internacionals. Com els meus predecessors Pau VI i Joan Pau II han fet notar des d'aquesta mateixa tribuna, es tracta de qüestions que l'Església catòlica i la Santa Seu segueixen amb atenció i interès, perquè veuen en la vostra activitat un exemple de com els problemes i conflictes relatius a la comunitat mundial poden estar subjectes a una reglamentació comuna. Les Nacions Unides encarnen l'aspiració a “un grau superior d'ordenament

internacional” (Joan Pau II, *Sollicitudo rei socialis* , 43), inspirat i governat pel principi de subsidiarietat i, per tant, capaç de respondre a les demandes de la família humana mitjançant regles internacionals vinculants i estructures capaces d’harmonitzar el desenvolupament quotidià de la vida dels pobles. Això és més necessari encara en un temps en què experimentem la paradoxa manifesta d’un consens multilateral que continua patint una crisi a causa de la subordinació a les decisions d’uns pocs, mentre que els problemes del món exigeixen intervencions conjuntes per part de la comunitat internacional.

Certament, qüestions de seguretat, els objectius del desenvolupament, la reducció de les desigualtats locals i globals, la protecció de l’entorn, dels recursos i del clima, requereixen que tots els responsables internacionals

actuïn conjuntament i demostrin una disponibilitat per actuar de bona fe, respectant la llei i promovent la solidaritat amb les regions més febles del planeta. Penso particularment en aquells països d'Àfrica i d'altres parts del món que romanen al marge d'un desenvolupament integral autèntic, i corren per tant el risc d'experimentar només els efectes negatius de la globalització. En el context de les relacions internacionals, és necessari reconèixer el paper superior que exerceixen les regles i les estructures intrínsecament ordenades a promoure el bé comú i, per tant, a defensar la llibertat humana. Aquestes regles no limiten la llibertat. Al contrari, la promouen quan prohibeixen comportaments i actes que van contra el bé comú, n'obstaculitzen la realització efectiva i, per tant, comprometen la dignitat de tota persona humana. En nom de la llibertat ha d'haver-hi una

correlació entre drets i deures, per la qual cada persona està cridada a assumir la responsabilitat de les opcions preses en entrar en relació amb els altres. Aquí, el nostre pensament es dirigeix a la manera en què de vegades han estat aplicats els resultats dels descobriments de la investigació científica i tecnològica. No obstant els enormes beneficis que la humanitat pot demanar d'ells, alguns aspectes de l'aplicació mencionada representen una violació clara de l'ordre de la creació, fins al punt que no sols es contradiu el caràcter sagrat de la vida, sinó que la persona humana mateixa i la família es veuen desposseïdes de la identitat natural. De la mateixa manera, l'acció internacional dirigida a preservar l'entorn i a protegir les formes de vida diverses sobre la terra no ha de garantir només un ocupació racional de la tecnologia i de la ciència, sinó que ha de redescobrir també l'autentica

imatge de la creació. Això mai no requereix optar entre ciència i ètica: es tracta més aviat d'adoptar un mètode científic que respecti realment els imperatius ètics.

El reconeixement de la unitat de la família humana i l'atenció a la dignitat innata de cada home i dona adquireix avui un èmfasi nou amb el principi de la responsabilitat de protegir. Aquest principi ha estat definit només recentment, però ja estava implícitament present en els orígens de les Nacions Unides i ara s'ha convertit cada vegada més en una característica de l'activitat de l'Organització. Tot estat té el deure primari de protegir la pròpia població de violacions greus i contínues dels drets humans, com també de les conseqüències de les crisis humanitàries, ja siguin provocades per la natura o per l'home. Si els estats no són capaços de garantir aquesta protecció, la

comunitat internacional ha d'intervenir amb els mitjans jurídics previstos per la Carta de les Nacions Unides i per altres instruments internacionals. L'acció de la comunitat internacional i de les seves institucions, donant per establert el respecte dels principis que estan a la base de l'ordre internacional, no té per què ser interpretada mai com una imposició injustificada i una limitació de sobirania. Al contrari, és la indiferència o la falta d'intervenció la que causa un dany real. Allò que cal és una cerca més profunda dels mitjans per prevenir i controlar els conflictes, explorant qualsevol via diplomàtica possible i prestant atenció i estímul també als senyals més tènues de diàleg o desig de reconciliació.

El principi de la “responsabilitat de protegir” va ser considerat per l'antic *ius gentium* com el fonament de tota

actuació dels governadors cap als governats: en temps en què s'estava desenvolupant el concepte d'estats nacionals sobirans, el frare dominic Francisco de Vitòria, qualificat amb raó com a precursor de la idea de les Nacions Unides, va descriure aquesta responsabilitat com un aspecte de la raó natural compartida per totes les nacions, i com el resultat d'un ordre internacional la tasca del qual era regular les relacions entre els pobles. Avui com aleshores, aquest principi ha de fer referència a la idea de la persona com a imatge del Creador, al desig d'una absoluta i essencial llibertat. Com sabem, la fundació de les Nacions Unides va coincidir amb la commoció profunda experimentada per la humanitat quan es va abandonar la referència al sentit de la transcendència i de la raó natural i, en conseqüència, es van violar greument la llibertat i la dignitat de l'home. Quan això succeeix, els fonaments objectius dels

valors que inspiren i governen l'ordre internacional es veuen amenaçats, i minats en la seva base els principis inderogables i inviolables formulats i consolidats per les Nacions Unides. Quan s'està davant desafiaments nous i insistents, és un error retrocedir cap a un plantejament pragmàtic, limitat a determinar “un terreny comú”, minimalista en els continguts i feble en l'efectivitat.

La referència a la dignitat humana, que és el fonament i l'objectiu de la responsabilitat de protegir, ens porta al tema sobre el qual hem estat convidats a centrar-nos enguany, en què es compleix el 60° aniversari de la Declaració Universal dels Drets de l'Home. El document va ser el resultat d'una convergència de tradicions religioses i culturals, totes elles motivades pel desig comú de posar la persona humana en el cor de les institucions, lleis i actuacions

de la societat, i de considerar la persona humana essencial per al món de la cultura, de la religió i de la ciència. Els drets humans són presentats cada vegada més com el llenguatge comú i el substrat ètic de les relacions internacionals. Al mateix temps, la universalitat, la indivisibilitat i la interdependència dels drets humans serveixen com a garantia per a la salvaguarda de la dignitat humana. Tanmateix, és evident que els drets reconeguts i enunciats en la Declaració s'apliquen a cadascú en virtut de l'origen comú de la persona, la qual continua sent el punt més alt del disseny creador de Déu per al món i la història. Aquests drets es basen en la llei natural inscrita en el cor de l'home i present en les diferents cultures i civilitzacions. Arrancar els drets humans d'aquest context significaria restringir el seu àmbit i cedir a una concepció relativista, segons la qual el sentit i la interpretació dels drets

podrien variar, negant la universalitat en nom dels diferents contextos culturals, polítics, socials i fins i tot religiosos. Així doncs, no s'ha de permetre que aquesta varietat àmplia de punts de vista enfosqueixi no sols el fet que els drets són universals, sinó que també ho és la persona humana, subjecte d'aquests drets.

La vida de la comunitat, tant en l'àmbit interior com en l'internacional, mostra clarament com el respecte dels drets i les garanties que se'n deriven són les mesures del bé comú que serveixen per valorar la relació entre justícia i injustícia, desenvolupament i pobresa, seguretat i conflicte. La promoció dels drets humans continua sent l'estratègia més eficaç per extirpar les desigualtats entre països i grups socials, així com per augmentar la seguretat. És cert que les víctimes de l'opressió i la

desesperació, la dignitat humana dels quals es veu impunement violada, poden cedir fàcilment a l'impuls de la violència i convertir-se elles mateixes en transgressores de la pau. Tanmateix, el bé comú que els drets humans permeten assolir no pot aconseguir-se simplement amb l'aplicació de procediments correctes ni tampoc a través d'un simple equilibri entre drets contraposats. La Declaració Universal té el mèrit d'haver permès confluïr en un nucli fonamental de valors i, per tant, de drets, a diferents cultures, expressions jurídiques i models institucionals. Nogensmenys, avui és necessari redoblar els esforços davant les pressions per a reinterpretar els fonaments de la Declaració i comprometre amb això la seva íntima unitat, facilitant així el seu allunyament de la protecció de la dignitat humana per satisfer mers interessos, ben sovint particulars. La Declaració va ser adoptada com un

“ideal comú” (preàmbul) i no pot ser aplicada per parts separades, segons tendències o opcions selectives que corren simplement el risc de contradir la unitat de la persona humana i per tant la indivisibilitat dels drets humans.

L'experiència ens ensenya que la legalitat sovint preval sobre la justícia quan la insistència sobre els drets humans els fa aparèixer com a resultat exclusiu de mesures legislatives o decisions normatives preses pels diversos agents que estan en el poder. Quan es presenten simplement en termes de legalitat, els drets corren el risc de convertir-se en proposicions fràgils, separades de la dimensió ètica i racional, que n'és el fonament i el fi. Al contrari, la Declaració Universal ha reforçat la convicció que el respecte dels drets humans està arrelat principalment en la justícia que no canvia, sobre la qual es basa també la força vinculant

de les proclamacions internacionals. Aquest aspecte es veu sovint desatès quan s'intenta privar els drets de la veritable funció en nom d'una perspectiva utilitarista mísera. Ja que els drets i els consegüents deures provenen naturalment de la interacció humana, és fàcil oblidar que són el fruit d'un sentit comú de la justícia, basat principalment sobre la solidaritat entre els membres de la societat i, per tant, vàlids per a tots els temps i tots els pobles. Aquesta intuïció va ser expressada ja molt aviat, en el segle V, per Agustí d'Hipona, un dels mestres de la nostra herència intel·lectual. Deia que la màxima no facis als altres el que no vols que et facin a tu “de cap manera no pot variar, per molta que sigui la diversitat de les nacions” (*De doctrina christiana*, III, 14). Per tant, els drets humans han de ser respectats com a expressió de justícia, i no simplement perquè

poden fer-se respectar mitjançant la voluntat dels legisladors.

Senyores i senyors, amb el transcurs de la història sorgeixen situacions noves i s'intenta connectar-les a nous drets. El discerniment, és a dir, la capacitat de distingir el bé del mal, es fa més essencial en el context d'exigències que concerneixen a la vida mateixa i al comportament de les persones, de les comunitats i dels pobles. En afrontar el tema dels drets, ja que en ell hi són implicades situacions importants i realitats profundes, el discerniment és al mateix temps una virtut indispensable i fructuosa.

Així, el discerniment mostra com confiar de manera exclusiva a cada estat, amb les seves lleis i institucions, la responsabilitat última de conjugar les aspiracions de persones, comunitats i pobles sencers pot tenir de vegades

conseqüències que exclouen la possibilitat d'un ordre social respectuós de la dignitat i els drets de la persona. D'altra banda, una visió de la vida arrelada fermament en la dimensió religiosa pot ajudar a aconseguir els fins desitjats, ja que el reconeixement del valor transcendent de tot home i tota dona afavoreix la conversió del cor, que porta al compromís de resistir la violència, el terrorisme i la guerra, i de promoure la justícia i la pau. A més a més, això proporciona el context idoni per a aquest diàleg interreligiós que les Nacions Unides són cridades a recolzar, de la mateixa manera que recolzen el diàleg en altres camps de l'activitat humana. El diàleg hauria de ser reconegut com el mitjà a través del qual els sectors diversos de la societat poden articular el propi punt de vista i construir el consens sobre la veritat en relació als valors o objectius particulars. Pertany a la

natura de les religions, lliurement practicades, que puguin entaular autònomament un diàleg de pensament i de vida. Si també a aquest nivell l'esfera religiosa es manté separada de l'acció política, es produiran grans beneficis per a les persones i les comunitats. D'altra banda, les Nacions Unides poden comptar amb els resultats del diàleg entre les religions i beneficiar-se de la disponibilitat dels creients per posar les seves pròpies experiències al servei del bé comú. La seva comesa és proposar una visió de la fe, no en termes d'intolerància, discriminació i conflicte, sinó de total respecte de la veritat, la coexistència, els drets i la reconciliació.

Òbviament, els drets humans han d'incloure el dret a la llibertat religiosa, entès com a expressió d'una dimensió que és al mateix temps individual i comunitària, una visió que manifesta la unitat de la

persona, fins i tot distingint clarament entre la dimensió de ciutadà i la de creient. L'activitat de les Nacions Unides en els anys recents ha assegurat que el debat públic ofereixi espai a punts de vista inspirats en una visió religiosa en totes les seves dimensions, incloent la de ritu, culte, educació, difusió d'informacions, així com la llibertat de professar o elegir una religió. És inconcebible, per tant, que els creients hagin de suprimir una part de si mateixos –la seva fe– per ser ciutadans actius. Mai no hauria de ser necessari renegar de Déu per poder gaudir dels propis drets. Els drets associats amb la religió necessiten protecció sobretot si se'ls considera en conflicte amb la ideologia secular predominant o amb posicions d'una majoria religiosa de natura exclusiva. No es pot limitar la plena garantia de la llibertat religiosa al lliure exercici del culte, sinó que s'ha de tenir en la deguda

consideració la dimensió pública de la religió i, per tant, la possibilitat que els creients contribueixin la construcció de l'ordre social. Sent sincers, ja ho estan fent, per exemple, a través de la seva implicació influent i generosa en una àmplia xarxa d'iniciatives, que van des de les universitats a les institucions científiques, escoles, centres d'atenció mèdica i a organitzacions caritatives al servei dels més pobres i marginats. El rebuig a reconèixer la contribució a la societat que està arrelada en la dimensió religiosa i en la cerca de l'Absolut –expressió per la seva mateixa naturalesa de la comunió entre persones– privilegiaria efectivament un plantejament individualista i fragmentaria la unitat de la persona.

La meva presència en aquesta Assemblea és una mostra d'estima per les Nacions Unides i és considerada com expressió de

l'esperança que l'Organització serveixi cada vegada més com a signe d'unitat entre els estats i com instrument al servei de tota la família humana. Manifesta també la voluntat de l'Església catòlica d'oferir la pròpia aportació a la construcció de relacions internacionals d'una manera que permeti a cada persona i a cada poble percebre que són un element capaç de marcar la diferència. A més a més, l'Església treballa per obtenir aquests objectius mitjançant l'activitat internacional de la Santa Seu, de manera coherent amb la pròpia contribució en l'esfera ètica i moral i amb la lliure activitat dels propis fidels. Certament, la Santa Seu ha tingut sempre un lloc en les assemblees de les nacions, manifestant així el propi caràcter específic en quant que subjecte en l'àmbit internacional. Com han confirmat recentment les Nacions Unides, la Santa Seu ofereix així la pròpia contribució segons les

disposicions de la llei internacional, ajuda a definir-la i a ella es remet.

Les Nacions Unides continuen sent un lloc privilegiat en què l'Església està compromesa a portar la pròpia experiència “en humanitat”, desenvolupada al llarg dels segles entre pobles de tota raça i cultura, i a posar-la a disposició de tots els membres de la comunitat internacional. Aquestes, experiència i activitat, orientades a obtenir la llibertat per a tot creient, intenten d'augmentar també la protecció que s'ofereix als drets de la persona. Drets basats i plasmats en la naturalesa transcendent de la persona, que permet a homes i dones recórrer el camí de fe i la cerca de Déu en aquest món. El reconeixement d'aquesta dimensió ha de ser reforçat si volem fomentar l'esperança de la humanitat en un món millor, i crear condicions propícies per a la pau, el

desenvolupament, la cooperació i la garantia dels drets de les generacions futures.

En la recent encíclica *Spe salvi*, he subratllat “que la cerca, sempre nova i fatigosa, d’ordenaments rectes per a les realitats humanes és una tasca de cada generació” (n. 25). Per als cristians, aquesta tasca està motivada per l’esperança que prové de l’obra salvadora de Jesucrist. Precisament per això l’Església s’alegra d’estar associada amb l’activitat d’aquesta il·lustre Organització, a la qual està confiada la responsabilitat de promoure la pau i la bona voluntat arreu del món. Benvolguts amics, us dono les gràcies per l’oportunitat d’adreçar-me avui a vosaltres i prometo l’ajuda de les meves oracions per al desplegament de la vostra noble labor.

Abans d’acomiar-me d’aquesta il·lustre Assemblea, voldria

expressar els meus millors desitjos,
en les llengües oficials, a totes les
nacions que hi són representades:

Peace and prosperity with God's
help!

Paix et prospérité, avec l'aide de
Dieu!

Paz y prosperidad con la ayuda de
Dios!

سَلَامٌ وَإِزْدِهَارٌ بِعَوْنِ اللَّهِ!

Мира и благоденствия с помощью
Божьей!

Moltes gràcies.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/mai-no-
hauria-de-ser-necessari-renegar-de-deu-](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/mai-no-hauria-de-ser-necessari-renegar-de-deu-)

per-poder-gaudir-dels-propis-drets/
(13/08/2025)